

Felelős szerkesztő:
MURÁNYI JÓZSEF.
Szerkesztőség:
Kassa, Kossuth-utca 16.
Telefon: 150.
Megjelenik minden nap
délután 5 órakor.
Egyes szám **2** krajcár.
(4 fillér).
Kéziratot nem ad vissza
a szerkesztőség.

NAPLÓ

KASSA, PÉNTEK, 1908. FEBRUÁR 21.

NEGYEDIK ÉVFOLYAM. — 43. SZÁM.

Előfizetési árak:
Kassán:
Egész évre . . . 14.— K
Fél évre . . . 7.— „
Negyed évre . . . 3.50 „
Egy óra . . . 1.20 „
Vidéken:
Egész évre . . . 20.—
Kiadóhivatal:
Kassa, Kossuth-utca 18.
Telefon: 150.
Hirdetések petit sor szá-
mítással díjszabás szerint.

Heverő kulturtőke.

Kassa, február 20.

A mérleg közlések ivadjában vagyunk. Nyilvános számadásra kötelezett társaságok egy évi munkásságuk eredményét most adják közre. Van módja minden érdeklődőnek megítélni, hogyan zajlott le az elmúlt esztendő, az eredmények összegezése kielégítő-e vagy elégtelen. Az a gondolatunk támadt, érdemes volna Kassa egy esztendő kultúr mérlegét megcsinálni. Nevezetesen számadásra bírni azokat a társaságokat, melyekre a nagy közönség kultúr célok istápolása végett bizonyos pénzüsségeket bizott. Megkérdezni tőlük, hogyan sáfárkodtak a pénzzel? És ítélni az eredmények felett.

A krónikás tiszte lehetővé tenni, hogy megfigyeljük Kassa kultúr-életének valamennyi megnyilvánulását. És nyilvános beszámoló hiányában is megállapíthatjuk, hogy a kassai kultúrtársaságok hűséggel megőrizték a gondjaikra bizott pénzeket. A tőkék érintetlen szüziességgel kamatoznak biztos bankszekrények pán-cél karjaiban, sőt a kamatok javarésze is hiánytalanul kimutatható. Ha kissé megerőltetnők memoriánkat, még számszerű adatokkal is illusztrálhatnók állításunk igazát.

A matematika szempontjából, sőt a mérlegképes könyvelő néző szempontjából latolgatva a kérdést, rendben volna a dolog. Ám ha a művelődés, az irodalom mérséke alá helyezzük az eredményeket, a gazdálkodás fölött nincs okunk örvendezni, mert kimondjuk véleményünket — mely nem egyedül álló — hogy kultúregyesületeknek nem tőkegyűjtés, nem a tőke gondos megőrzése és gyarapítása a céljuk, hanem a *közadakozás útján egybegyűlt pénzeknek minél intenzívebb módon való elköltése.*

Nincs az az imponáló tőke, melyet haszontalanul lehetne ebben az országban elpocsékolni, ha kulturcélokról van szó. Bus ugar a magyar föld, nagyon rászorul kulturája a termékenyítő pénzesőre. Lelkesedéssel, orációkkal lehetetlen kultureredm-

nyeket elérni. Pénz kell ahhoz, nehéz, sulyos, sok pénz! És aztán költekező kedv. Ha a pénz együtt van, mielőbb el kell költeni. Nemcsak a kamatokat, hanem magát a tőkét is. Aztán ha elköltötték, gondolni kell új tőkeszerzésre, ami ha nehéz feladat is, egy kis buzgalommal nem tartozik a lehetetlenségek sorába. A szegedi Dugonics-társaság tőkéje mindössze 35 ezer koronára rug. És ez idén 1000 korona pályadíjjal megíratta Szeged közgazdasági szerepét, 1000 koronával jutalmazott egy belletrista író és 1000 koronás pályadíjat tüzött ki egy a magyar nép életét tárgyaló drámára. Hasonlítsuk csak össze ezzel szemben az abauj-tornamegyei és kassai kultúregyesület áldozatkészségét, holott ennek tőkéje talán a szegedi irodalmi társaság alapját is meghaladja. Igaz épít ovodákat, fentart iskolát, jutalmaz tanítókat, — mind-mind elismerésre méltó program.

Távol áll tőlünk a gáncoskodás, a legnagyobb szeretettel kísérjük működését. De hát mégis azt szeretnők, ha jelentékeny tőkét erősebben forgatná, többet költene belőle. Attól nem félünk, hogy a költekezés válságba sodorja az egyesületet. Ahol az agilitás a tudással oly szerencsés harmóniával egyesül, mint a vezetőségben, ott bizást remélhetjük, hogy a tőke érintése, legfeljebb új tőke szerzést vonna maga után s a bőkezűbb költekezés nyomán sok-sok üdvös eredmény vetése indulna dus kalászbá.

Az új városi szervezet.

Vita az ügyészség körül.

Folytatják a tanácskozást.

Az új városi szervezeti szabályrendelet tárgyalása még mindig nem ért véget. A szakbizottságok tegnap délután ismét összeültek, de csak a huszonegyedik szakaszig tudtak eljutni és így még három szakasz tárgyalása maradt mára, azután pedig kezdetét veszi a fizetésrendezés fokozatainak és osztályainak megállapítása, ami előreláthatólag nem kis munka lesz.

A tegnapi tanácskozáson hosszasan

foglalkoztak az ügyészségről szóló fejezettel. A tervezetnek megfelelően az eddigi ügyésznek főügyési címet juttattak, de a tervezet másik javaslatát, amely egy alügyési állás szervezéséről szól nem tették magukévá.

Azt mindenki elismerte, hogy az ügyésznek rendkívül sok a teendője és azt is belátták, hogy ezen valamiképpen segíteni kell. A személyzetsszaporítástól azonban irtóznak és így abban állapodtak meg, hogy a mai állapotokon több tiszteletbeli ügyész kinevezése segít. Hátha ezek is olyan szorgalommal fogják meghálálni a kitüntetést, mint dr. Blanár Béla? Ezenfelül pedig belementek abba, hogy a főügyész mellé beosztanak egy jogvégeztet díjnokot, aki a másoláson kívül a kevésbé nehéz, sablonos eredeti munkákat fogja végezni.

Hosszabban foglalkoztak még a levéltár kérdésével is. Itt különösen az ellen a régi anomália ellen keltek ki, hogy eddig a levéltáros egyúttal irattárnok is volt. A bizottságok nagyon helyesen hangoztatták, hogy a jövőben a levéltár kezelését el kell választani az irattártól.

A tegnapi tanácskozás ezzel véget ért. A hátralevő három fejezetet előreláthatólag még ma letárgyalják.

A közuti vasut bajai

Menni vagy nem menni?

Bécs adja meg a választ.

A legutóbbi napokban ismét aktuálisak váltak a kassai közuti vasut bajai. A társaság talán már be is ment volna a likvidálásba, ha nem akad egy nagyobbára kereskedőkből és gyárosokból álló bizottság, amely szükségét látva ilyen közlekedési vállalatnak városunkban, minden lehetőséget megtesz, hogy a további üzem fentartására bírja a társaságot.

Ebben a tárgyban tegnap délután 2 órakor a közuti vasut igazgatósága és felügyelőbizottsága együttes ülést tartott, amelyen a bécsi központ két kiküldöttje is megjelent. A kiküldöttek elmondották, hogy ők olyan elhatározással jöttek Kassára, hogy a közuti vasut likvidálását kimondják és foganatosítsák.

A tegnapi ülésen Lux Lajos igazgató az eddig tartott értekezleteken szerzett benyomások alapján egy javaslatot terjesztett elő. A javaslatnak az a lényege, hogy a *teheráru üzennél a szállítási díjakat lehetőleg emeljék fel, a személyszállítást pedig korlátozzák* oly módon, hogy eszentul ne kelljen a közutinak mindennap üresen közlekednie, hanem legyenek *meghatározott közlekedési napok*, vagyis kevesebb vonat

Svärdström nővérek

egyetlen dalestélye
a Schalkház nagytermében

Márczius 12-én.

o Jegyek VITÉZ A. könyvkereskedésében válthatók. o

Járjon mint eddig és a szállítási díjak itt is fel legyenek emelve.

A tegnapi ülés ezt a memorandumba foglalt javaslatot elfogadta. A végső döntés azonban nem ennek az ülésnek kezében van. A szankció a bécsi központi igazgatótól függ, ahová a memorandumot a kiküldötték magukkal vitték.

Ebbe az ügybe lesz még beleszólása a városnak, no meg a miniszternek is. Reméljük azonban, hogy a bécsi válasz, ha csak egy évre is, de mégis kielégítő lesz és a központ is arra az álláspontra fog helyezkedni, hogy a memorandumban foglalt kérést teljesíteni kell.

Ami minket, kassaikat illet, nem szívesen látjuk ugyan, hogy ilyen járművek vannak Felsőmagyarország fővárosában, de meg kell abban nyugodnunk, hogy jobb, ha van valamilyen közlekedési eszköz, mint ha egyáltalában nincsen semmi. Meg vagyunk azonban arról is győződve, hogy a város jövő fejlődésével ezek a mai állapotok meg fognak szünni, életképes közlekedési vállalat lesz Kassán és nem fog kelteni Bécsből várni a kegyes választ!

Gyermekgyilkos anya.

Esküdtszéki tárgyalás.

Hét hónapot kapott.

Az esküdtszéki tárgyalások során ma Cservényák Jánosné nagyszalánczi asszony állott a törvény előtt gyermekgyilkossággal vádolva.

Az esküdtszéki tárgyaláson Ruttkay János elnököt, míg szavazókbírák dr. Hódy Sándor és Keczer László voltak. A vádlott asszonyt dr. Bassó Imre védte, a vádhatóságot pedig dr. Rácz Ernő kir. ügyész képviselte.

Esküdtseknek Klimkovics Elemér, Nagy József, Mitró Imre, Csuri József, dr. Pótsatkó Géza, Papp Ferenc, Boldizsár Lajos, Balogh János, Kiss József, Kendi Vilmos, Gagyi János és Várkonyi József sorsoltattak ki. Pótesküdték lettek Molnár András és Huber Ferenc.

A vád a körül forgott, hogy Cservényák Jánosné, míg férje Amerikában volt, viszonyt folytatott Lukács Dániel legénysorban levő mesteremberrel. — A viszonynak gyümölcse lett. A múlt év január havában fiúgyermek született Nagyszaláncon az asszonynak, a ki a csecsemőt szegyenében az ágy deszkájához szorította. A kis gyermek meg is halt, de mint az orvosok megállapították, nem az asszony tette következtében.

Cservényák Jánosné töredelmesen bevallotta tettét. Kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát azért is, mert „hitet tört.” A tárgyalás során öt tanút hallgattak ki, majd a vád- és védbeszéd meghallgatása után az esküdték szándékos emberölés kísérletének büntetésében bűnösnek mondották ki a gyermekgyilkos anyát, a kit a törvényszék az enyhítő körülmények figyelembevételével hét hónapi fogházra ítélte, amibe két hónapi vizsgálati fogság beszámítatik. — Az ítélet jogerős.

TÁVIRAT — TELEFON.

A képviselőház ülése.

(Visszavont javaslatok. — Napirendi vita. — A házszabályrevíziót napirendre tűzték. — Kezdődik ez obstrukció.)

Budapest, febr. 20.

Izgalmas ülése volt ma a Háznak. Justh Gyula elnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést és átadta a szót Wekerle Sándor miniszterelnöknek, aki a kormány nevében bejelentette, hogy az összes benyújtott javaslatokat visszavonja.

Ezzel a visszavonással elesett a mai ülés napirendje is és csak a következő ülés napirendjének megállapítására volt szükség.

Ezt megelőzőleg Bozóky Árpád beszélt, aki kijelentette, hogy a kormány által visszavont javaslatokat magáévá teszi.

Justh Gyula figyelmeztette Bozókyt, hogy ez csak a kormánynak áll jogában, majd azt indítványozta, hogy a következő ülés holnap legyen és ennek napirendjére a Nagy Emil-féle házszabályrevízió s tervezet legyen kitűzve.

Farkasházy Zsigmond és Pop-Csicsó István elleneztek a napirendi indítványt, míg mellette gróf Esterházy Mór és Szmrecsányi György szólaltak fel.

Hosszu és izgalmas vita indult meg, amelyben Lengyel Zoltán és Bozóky Árpád több felszólalással vettek részt, de rajtuk kívül még számosan felszólaltak. A vita különösen a képviselők törvénykezdeményezése körül forgott. Közben Lengyel Zoltán és Szmrecsányi György között egy kis affér keletkezett.

A vita végén Kossuth Ferenc is felszólalt és igyekezett a képviselőket meggyőzni arról, hogy a vita félreértésből keletkezett.

Wekerle Sándor miniszterelnök is felszólalt és hangoztatva a revízió szükségességét, rámutatott arra, hogy a kormány a képviselők kezdeményezési jogát korlátozni nem akarja.

Szünet után a Ház nagy többséggel elfogadta az elnök napirendi indítványát és így a házszabályrevízió tárgyalását már a holnapi ülésen megkezdik.

Zichy Aladár a királynál.

Bécs, február 20.

Zichy Aladár gróf ma reggel Bécsbe érkezett és a délelőtt folyamán kihallgatáson volt a királynál.

UJDONSAGOK.

„Országos Magyar Liga“.

Hódítsuk meg az országot!

Éltrevaló, erős nemzeti érzéstől sugalt eszmét vetettek föl Homonnán. Az ottani Szabad Lyceumban Béky Endre tanár érdekes felolvasást tartott a nemzetiségi kérdésről. Felolvasásában — amely most füzet alakjában is megjelent, gyönyörű eszmét pendített meg, mely orsz. érdeklődésre tarthat számot.

A füzet címe: *Alakítsunk Országos Magyar Ligát!* A címben benne van az emelkedett szellemű írás tendenciája is. Béky Endre nagy alaposággal és készültséggel mutat rá arra a veszedelemre, amely Magyarországot a nemzetiségek részéről fenyegeti. Az Országos Magyar Ligának az volna a feladata, hogy e veszedelemmel szemben védelmet nyújtson a magyar nemzeti eszmének és megegyeszer hódítsa meg ezt az országot a magyarság számára.

Az Országos Magyar Liga főszekciójét a földvásárlásban látja, megvenni évenként legalább 5—10.000 holdat. S ha magyar vidéken vetünk, hozunk oda nemzetiségű lakásokat. A nemzetiségi vidéken vett földekre viszünk magyar családokat.

A földeket jóságuk szerint 20—30 holdas bérletekre osztjuk s nem a bériők kizsárolása a céljuk, hanem hogy boldoguljanak, gazdagodjanak. Megelégszünk tőlüknek 2%—3%-os kamattal, magyar holdanként 15—20 koronás bérletösszegekkel, csak hogy a bériők terjeszkedjenek tovább s a bérelt birtokokat megvehessék; így egy részről tőlünk felszabadul, másrésztől sikerül nemzetiségi vidéken egy erős magyar érzésű, küzdeni tudó középbirtokos osztályt leteleztetünk.

A földvásárláshoz szükséges pénzt első sorban az államtól várja az Országos Magyar Liga. Évenként 4—5 millió koronát várnának az államtól. De nemcsak az államtól és egyesektől, hanem az egyesületektől is nagy áldozatot, nagy eredményt várnak.

Itt vannak az egyes felekezetek gazdag hitközségei, pénzintézetek, szövetkezetek, kereskedelmi és iparkamarák, amelyek ha meghozzák áldozataikat — tegyen bárki hozzávetőleges számítást — óriási eredményre kell, hogy vezessenek.

— Adományok a Rákóczi szoborra. A polgármesteri hivatalba legutóbb a következő adományok érkeztek Rákóczi lovaszobrára: Avasfelsőfalui körjegyzőség 2 K 80 f, Szopkó Róbert hernádsadányi járásbíró 200 K.

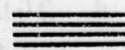
— A szegényeknek. Szopkó Róbert hernádsadányi kir. járásbíró a kassai szegények javára 400 K-t adományozott.

— Kassaiak hangversenye Eperjesen. A Kassai Zenekedvelők Dalegylete, amely nemrégiben mutatkozott be a közönség előtt, tegnap este az eperjesi Széchenyi-kör szokásos szerdai estélyén szép sikerrel működött közre.

— A Kazinczy-kör felolvasó estélye. Pénteken délután fél 6 órakor rendkívül érdekes felolvasó-estélyt rendez a Kazinczy-kör a vármegyeháza nagytermében. Mint már jeleztük, ez alkalommal dr. Jankovich Marcell országgyűl. képviselő, a turista-sportok lelkes művelője fog szabad előadást tar-

Február 24.

A világszerte ünnepezt DIMITRI SLAVIANSZKY D'AGRENEFF 46 tagu társulatának egyetlen hangversenye

a Schalkház disztermében.

Jegyek (K. 7, 5, 3, 2.) a színház penztáránál.

Látható írásu

ADLER írógép

A magas magy. kir. vallás- és közoktatási Minis-
terium 4965. eln. szám alatt az állami tan-
intézeteknek ajánlva.

1906. Milánói nemzetközi kiállít-
ás legmagasabb kitüntetés
Grand Prix!

A látható írásu ADLER írógép
elismerve az írógépek remekel
Azon előnyök, melyek más ír-
gépeken egyenként észlelhetők,
itt egyesítve vannak!

Látható írás!

Legnagyobb átütési írógép!
Tiszta acélszerkezet!
Eddig nem ért gyorsaságot!
Rendkívül egyszerű ke-
zelés!

Tiszta acélszerkezeténél fogva a
legtartósabb írógép!

Magyaror-
szági vezér-
képviselő **John Rezső**

Budapest, VI. Teréz-körut 22.
Prospektus, írásminta ingyen és bérmentve

Május 1-re kiadó uri lakás,

mely áll 4 parkettás szoba,
előszoba verandával, konyha
(nem közös), kamara, 4 pince,
kertilak 1 szobával, istálló,
kocsiszin, sertés- és baromfi-
ólak, 800 □-öles gyümölcsös-
kert nemes fajú alma, körte
stb. fakkal. — Gázvilágítás.

Esetleg február 1-re
2 szoba és konyha is
kiadó

Széplaki-sor 15. szám alatt.

UDVARI LAKÁS

mely áll három kisebbszerű
szobából kertre nyíló abla-
kokkal és hozzátartozóbból,
azonnal bérbe adó

BUBICS ZSIGMOND-UTCA 12.
(ezelőtt Csermely-u. 20.) szám alatt.

Kiadó: **Murányi József.**

KASSAI NÉPBANK R.-T.

Fő-utca 22. szám I. emelet (saját ház.)

foglalkozik bankszakmába vágó összes ügyletekkel.

Elfogad betéteket betétkönyvecskékre és cheque-
számlára a legelőnyösebb feltételek mellett.

Váltókat, kisorsolt értékpapírokat leszámítol. — Folyósámla hitelt
engedélyez fedezet alapján. — Értékpapírokat, külföldi pénzneme-
ket vesz és elad. — Szelvényeket díjtalanul vált be.

Felvilágosítások készséggel adatnak.

o o o LELKIISMERETES MUNKA. o o o

STEINER ADOLF ÉS TSA

csatorna és vízvezeték berendező KASSA, Rákóczi-körut 6. sz.
Elvállalja minden e szakmába vágó munkák elkészítését pontos és lelkiismer-
tes kivitelben. Eddig elvégzett munkáinkkal elismerést vívtunk ki.
... Abauj-Torna vármegye székházának csatorna és vízvezeték berendezője ...

o o Tessék költségvetést kérni — díjtalan. o o

BAUERNEBL ÉS FIA, KASSA

SÖRFÖZDE ÉS MALÁTAGYÁR.

Telefon: 78. KASSA Alapítottatott 1857

Termeli a legjobb minőségben a következő söröket:

KIRALY SÖR ■■■ **KORONA SÖR** ■■■ **SOTÉT BAJOR-SÖR**

Legujabb műszaki berendezéssel és mesterséges pincehűtéssel felszerelve.

Nagyobb küldemények saját jéggel hű-
tött sörszállító-kocsijainkban szállítat-
nak. — A különböző minőségű sörök
szállítása palackokban is történik.

Bővebb felvilágosítással, nem-
különböző árjegyzékkel kívánatra
a söröződe készséggel szolgál.

Royal nagyétteremben kizárólag e söröződe söre méretik ki.

HALTENBERGER BÉLA

ruhafestő-, vegytisztító és gőzmosógépre

Telefon: 70. sz.

= Kassa. =

Telefon: 70. sz.

A fehérneműnek kilogrammonként való mosatása mindinkább kiterjed. Egy kísérlet után
meggyőződést szerezhet bárki ennek előnyeiről.

Egy kilogramm fehérnemű mosatási díja a mennyiség szerint

40. 45. 50 fillér.

A fehérnemű mosott, szárított és mángorolt állapotban házhoz szállítatik. Chloromész al-
kalmazása ki van zárva. Bővebb felvilágosítás nyerhető:

a gyári irodában (Szerecsen-utca 3. sz.) s az átvételi üzletekben (Kossuth Lajos-utca 3. sz.,
o o Fő-utca (Andrássy-palota), Deák Ferenc-utca 32. szám.) o o

Számos megbízást vár, teljes tisztelettel:

HALTENBERGER BÉLA.

Nyomatott VITÉZ A. UT. KASSA.